[Ex apographo in codice Vindobonensi lat. 1068666]

CLARISSIMO DN. DOCTORI BRUCÆO

TYCHO BRAHE.

S. P.

RECTE et prudenter aß eris, in qua etiam ententia ego emper fui, eß e levitatis magnæ, ingenij parvi, || imbecillis iudicij, imo incon tantis animi, non reete expen is adver ariorum opinionibus, quibus calumniandi quam reete entiendi maior e t cura, ubito aß entiri. Verum dum te id in u u habere iaetas, et diu multumque premere, quæ in motis quæ tionibus contradicuntur, et quomodo refelli queant, icque vel in priore ententia per i tere, aut etiam reetius entientibus adhærere, id (i pace tua verum dicere liceat) an ubique citra omne præiudicium adeo integre ob erves, quemadmodum tibiip i forte abblandiendo polliceris, equidem non minimam mihi dubitationem movet. Enimvero plurima eorum, quæ ex familiari inter nos colloquio olim per peeta habeo, tum etiam literæ tuæ aliquoties de rebus Philo ophicis ad me per criptæ contrarium quiddam rem omnem enucleatius di cutienti in inuant. Et ne longe exempla petamus, certe hæ ip æ (ut de cæteris nunc non dicam) quibus te ita purgas et æquitatem in iudicando eximiam prædicas, tibi hac in parte adver antur. Quor um enim tenebriones vocas eos omnes, qui veteres quo dam Medicos et Philo ophos, icubi ab ona et minus comperta pro vero venditârunt, non altem iu tis rationibus, ed evidenti experientia et en ibus ip is indies refellunt, curque eos turbæ indoetæ fucum facere et convitiari s. 169 ais? Anne hoc potius e t convitijs rem agere et qua i cum præiudicio quodam cæcoque affeetu eos in eetari, quorum nec cripta nec ratiocinationes nec etiam operationes mechanicas unquam rite exploratas habui ti, tenebriones vocitare? Dubius aliquandiu hæc legens ub titi, quo nam tam egregio epitheto ornare volueris, vixque capiebam, antequam ulterius progrediens intellexi, te de magno illo THEOPHRASTO PARACELSO Germanorum incomparabili Philo opho et Medico, vobis Galeni tis non minus quam noetuæ lumen diei invi o et odio o, verba facere. Scrip eram iquidem in ijs || ip is, quas adeo invite accipis literas, pauca quædam de hoc viro. Ad id enim re pondens, quod in prioribus tuis adduxeras, veteres tellas humore ve ci arbitratos eß e, addideram, te brevi in Paracel i tam tran formatum iri, i talibus opinionibus aurem præbere velles. Nam et is a tra nutriri voluit. Hinc occa ionem naetus infers, quod in tenebrionis i tius ententiam te trahere velim, cum alio peetet tua oratio. Hîc primum cum eximium illum uperioris ævi Philo ophum, qui doetrinam et placita ua ex ip o naturæ the auro inde inenter deprom it, et reip a quamplurima ita e habere contra veterum quorundam et neotericorum Sophi ticas argutias vel ip is en ibus demon travit, tenebrionem appellas, cuius tamen cripta et traditiones vel nunquam legi ti, vel i aliquando per tran ennam a te forte in peeta unt, nondum rite percepi ti, nedum ut u u, indu tria atque indefeß o labore eorum intelleetum et exercitationem tibi familiarem reddideris. Quor um igitur de re ignota et tibi nunquam atis vel groß iori indagine per peeta iudicium fers ? Sicne decet de tota po teritate præclare meritum virum tenebrionis titulo infamare? An hoc e t diu multumque premere, quæ contradicuntur, et æquali lance omnia ponderare? Immo hoc e t de re ignota iudicium non altem præcipitanter et incon iderate ferre, ed etiam convitijs et dieterijs virum laude potius quam vituperio dignum immerito pro cindere et in defunetum ævire. Sic et Ardea aquas, quas tranare nequit, culpat. Anne atis tibi con cius es, quoties, dum Ro tochij vobi cum eram, me conveneris, ubi olum naetus eß es, nemine præ ente clam a me Paracel icorum medicamentorum præparationem

 ci citabaris, admodum olicite nunc de his, nunc de illis, ut te eorum confeetionem edocerem, me rogitans, utut in præ entia aliorum, || i quando de his mentio fiebat, commatis et reprehen ionibus atque contemtu illa præ Galenicis etiam me audiente exciperes; cilicet ne videreris tot annos in fucis verborum, negleetis rerum penetralibus, fru tra in um iß e et optima quæque neglexiß e. At i horum recordatio tibi minus grata aut invi a e t, quoties me per literas, quas adhuc in promtu habeo, roga ti, ut tibi Paracel icorum remediorum nonnulla communicarem, quæ morbos illos difficilimæ curationis, utpote Epilep ian, Apoplexiam, Paraly in, s. 170 Hydropem, dolores podagricos et imilia Galeni tarum yrupos, decoetiones et cly teres re puentia mala, præ enter tollerent, ut tibi tuæque praxi per ea honorem et lucrum conciliares? Et certe contra Epilep iam efficax remedium e PARACELSI fontibus derivatum iamdudum a me impetra ti, quod per vitrioli exaltatum et depuratum piritum, intervenientibus quibu dam appropriatis pecificis, pertinax illud et horrendum malum generaliter profligat. Idne inficiaris? Nonne eius præparationis proceß um D. LEVINO BATTO communica ti, qui eum ij dem verbis, quibus ad te per criptus erat, po tea in quibu dam thematibus de hoc morbo agens propalavit, citra tamen autoris et in tructoris mentionem, qua i vobis ip is hæc aß cribere, quæ aliorum non parvo labore et umtu comparata erant, nihil referret, ed honori daretur? Verum et plura in his tibi iamdudum iuxta tua avida de ideria conceß iß em, ni cirem vos, qui PARACELSUM odi tis, non atis incere et integre debitaque gratitudine hæc affeetare, ed altem ut vobis quæ tum et famam comparetis, alijs vero labores exantlandos et umtus erogandos relinquatis, et unâ, quod peß imum e t, præceptoribus ve tris et vobi ip is aß cribatis, quæ feliciter per hæc arcana remedia præ tari queant, ip um THEOPHRASTUM unâ cum his, qui longo u u et labore hæc per Pyronomica exer-||citia excoluerunt, commatis et cavillis interim excipere non verentes, ut oli apere videamini. Atque hic plerumque mos e t eorum, qui malunt doeti et apientiores haberi quam e e. Quod i itaque adeo tibi invi us e t PARACELSUS, ut ip um omne que eius eetatores tenebriones appellare non dubites, cur clam medicamenta ex eius chola prodeuntia expetis, palam vero irrides et improbas? Cur viri doetrinam nunquam a te intelleetam, multo minus olide exploratam convicijs et maledietis infe tas? aut cur non iudicium u pendis, donec rationes et quæ utrinque contradicuntur per peeta habueris, i id evitare, quod levitatis e t magnæ, ingenij parvi, et imbecillis iudicij, ut ip emet cite mones, adeo in votis habes? Verumenimvero hæc non propterea refero, quod GALENUM et veteres Philo ophos, quos emper magnifeci et adhuc magnifacio, in omnibus culpare, atque ijs detrahere, et PARACELSUM undiquaque erroribus immunem pronunciare velim (omnes enim homines fuerunt, et tam fal a, quam vera ex hoc inexhau to naturæ the auro, partim aliquatenus intro piciendo, partim cæcutiendo haurire potuerunt) ed altem ut admoneam te, dum virum illum inauditum et non intelleetum damnas, contra propria axiomata, quæ in u u te habere refers, peccare. Sic non minorem mihi infers iniuriam, dum te in eius ententiam me trahere aß everas, atque ic amicis irridere, cum ex meis ad te datis literis nihil eiu cemodi, incere omnia dijudicando, colligi queat. Illic enim potius PARACELSI opinionem circa iderum ali- s. 171 menta improbavi, quam quod tibi irri erim; ni i ridiculum duxeris, te tanto et tam excellenti in naturæ perve tigatione adeoque pertraetatione Artifici quadam in parte aß imilare, cum hoc laudi potius tibi ducendum, quam vituperio vertendum cen eres, modo u que adeo veritatis latentis penetralia per iu tas ratiocinationes || di cernere cuperes, velut te perpetuo in votis habere per uadere mihi conaris. Ride, quantum voles, cachinnis non eluditur veritas. Memini, me in criptionem quarundam literarum aliquando ad te dediß e, qua te Philo ophiæ Ari totelicæ et Medicinæ Galenicæ Doetorem et promotorem eximium prædicavi. Hanc intitulationem tali interpretatione

excepi ti, quod epi tolæ i tius in criptio, ni i teip um noviß es, elatioris te animi reddidiß et, addens: Vah? quantus ego futurus um Thra o, i talem inveniam Gnathonem? At ane ego non Gnathonice et adulatorie te i to titulo ornavi. Nec enim vel ip is Regibus aut Principibus viri que ummis adulari unquam didici. Neque præcipuam laudem in his autoribus evolvendis et reputandis proclamandi que itam eß e iudico, ex quo in præcipuis quibu dam quæ tionibus longiß ime a veritatis copo receß erint, ut in pleri que tum ab alijs tum etiam a meip o atis evidenter o ten um e t, et inpo terum, favente Numine, luculentius manife tabitur. Hîc igitur potius tomachari debuiß es, meque, quod ironijs ludam, accu are. Sed ita mundo acceptum e t, ut tenebras lucem, hanc vero noetem reputet, ita eip um et alios non ine gravi veritatis iaetura deludere olet. At i forte hæc tibi ob curiora unt, et data opera magis incredibilia, quam quod probare poß int, te non emper æquali lance diver orum Philo ophorum placita, antequam ratam de his tuleris ententiam, librare, addam unum vel alterum exemplum ex ea ip a epi tola. Ais me aß erere, Lunæ latitudinem maximam, quæ mea inventione Ptolemaicam quarta gradus parte excedit, non facere magnum in eclip ibus di crimen, quæ circa nodos incidunt, idque illic verum eß e, ed tamen in maxima a nodis remotione, iuxta quam eclip es contingere poß unt, aliquid di crepantiæ daturam credis. Utrum et hîc mea ratiocinia iu-|| ta trutina expenderis, antequam de his iudicium iam ecundo protuleris, videbimus. Ego in literis illis, quibus meam ententiam inventaque tutatus, hæc ip a, quæ nunc infers, atis diligenter examinavi, et Mathematice demon travi, perque numeros comperta reddidi, et tam in ip is inter eetionibus quam remotiß imo limite adeoque his intermedio differentiam, quæ contingit inter latitudinem Lunæ Ptolemaicam et no tram, oculis ubieci, eamque aß erui iuxta di tantiam a nodis, ubi limes eclip ium e t remotiß imus, 12 graduum non maiorem evadere 3 cr. quæ unum altem digitum in ob curatione Lunæ cau ari ad ummum poß int, cuius tamen perceptio quamobrem en ibus minus pateat, rationes in uper addidi. Cum igitur hæc int atis evidenter a me demon trata et 22* S. 172 crupulo e numerata, ut nulla re tet contradicendi iu ta occa io (taceo, quod etiam Mathematici Landgravij experimento et te timonio, quod unâ adiunxi, id muniveram) cur, quæ o, ea nunc denuo in dubium vocas, et cramben emel coetam ad fa tidium recoquis? Cur non manife tæ experientiæ et ob ervationum certitudini eorumque, quæ contradici poß int, iu tæ dilutioni non acquie cis? An hoc e t iuxta tua veritatis indagandæ principia, diu videlicet multumque pen itanda eß e ea, quæ in controver iam vocantur, et rationes utrinque ponderandas, antequam ententia de talibus minime dubia feratur? Sic neque de ijs, quæ ego circa cœli materiam non, ut quidam neotericorum entiunt, pror us aëriam (ecuti in hoc IOANNIS PÆNÆ Galli ententiam) in contrarium addueturus um, dubitare poteris, priu quam meas rationes, quas forte iam antea u peetas habes, penitius cognoveris. Si tibi neotericorum quorundam totum mundum vi ibilem aëre elementari replentium arridet opinio, quam || etiam ententiam mordicus tuetur antedietus Landgravij Mathematicus, et multis modis a me id obtinere, ed fru tra elaborat, equidem per me id tibi et alijs facile licebit. Sed vide, quanta nota ve tro ARISTOTELI ic inuratur. Is enim elementorum proportiones et men urationes hac ratione ignoraß e, ut de neotericis nunc non dicam, et cœli naturam fru tra ab his exemiß e, atque quintum quoddam (idque mea ententia non inepte) immerito appellaß e videbitur. Et quam parva ad GALENUM ve trum hinc redundabit gloria, utpote eiu dem Philo ophiæ con ortem? Præterea quamvis cuiu libet Cometæ con ideratio per e circa individua altem ver etur, nec generalem aliquam de omnibus doetrinam extruat quoad ingulas particularitates, quæ diver is incidere poß unt, tamen multa habent communia, et unius altem diligens perve tigatio ad reliquorum cognitionem uberiorem viam ternit; ut ob id non ratum it, hanc

cognitionem cum ip is Cometis intercidere, velut tu adhuc no tros conatus et indefeß os circa hoc negocium labores nimium (ut videtur) extenuando obijcere per tas. Manet enim cientia et veri inqui itio in animis eruditorum, qui rite candideque philo ophantur, et hæc exempla ad uberiorem in his perfeetioremque, quando plures exoriuntur Cometæ, veritatis inqui itionem, non infrugifere conducunt; quin et de multis alijs ad A tronomicum negotium pertinentibus (de quibus tum in opere no tro ubinde ago, tum etiam in literis i tis te commonefeci) diß erendi an am non po tremam, neque u que adeo contemnendam præbent. Quod i tibi hæc ita non arri erint, fru traneamque, quæ his impendatur, diligentiam duxeris, i ta non legas, nec cures quicquam, imo contemnas, abijcias et oppugnes, i lubet: me non habebis|| antagoni tam. Inveniet forte no ter conatus aliquos, qui tot vigilatas noetes, tot indefatigatos labores, tot meditationes et veri perqui itiones, tanto que in s. 173 hæc erogatos umtus non ingratis animis excipient. Imo i vel nulli quam maxime unquam candida mente hæc agno cere velint, ego tamen a veri reetique inqui itione et promulgatione animum nequaquam abieeturus um, cum virtus et veritas ibiip is precium int, nec extraneis indigeant adminiculis aut uffragijs. Si id te ita movet, quod dixerim, no tros labores forte tamdiu inter eruditos locum aliquem inventuros atque ea, quæ de primo mobili et vulgaribus Planetarum theorijs toties recantantur, in quibus nihil novi aut diu de iderati, ed altem aliquoties aetum denuo agitur, ut revera in his compleatur Comici ententia: Nihil dici, quod non dietum Ê it prius: i, inquam, idip um ita te exagitat, ut de tuo altem phærico libello (quem nonnullas præclaras demon trationes non ubique obvias continere cio) prolatum u piceris, cum tamen theoriarum unâ mentionem fecerim, quas te nullas edidiß e compertum habeo, ut ob id in tot commata prorumpendum duxeris, Bo phoros, tineas, blattas, cauponarum et pharmacopœorum avaras technas no tris laboribus oblique ominando, nihil i ta me movent, ed tibi potius bilem excitaß e videntur. Scio equidem, qualia int ea, quibus utplurimum no tri ævi criptores, vel potius tran criptores in ingulis facultatibus et artibus chartas onerant, quodque ea vix diutinam ætatem u tinebunt: et experientia te tatur, uperioris eculi eiu cemodi non magni momenti cripta iam exoleviß e. Nec ego animum induxi, quidpiam in medium proferre, quod ab alijs atis elaboratum anteaque promulgatum e t, ne videar aetum agere, ed ea potiß imum, quæ tot iam eculis diu mul-||tumque fru tra expetita et de iderata unt, quorum etiam perve tigationem olidam umtuum penuria et adminiculorum defeetus alias non ubique admittit. Si i ta nihilominus aliquandiu upereß e nequeant et a po teris con ervari augerique, utique nihil aliud eveniet, quam quod iamdiu accidit, ea ignoratione opprimi oblivioneque, quæ magno labore e tenebris in veritatis lucem dedueta unt; et nihil ad me pertinebit, i po teri ea tueri con ervareque nequeant aut nolint. Sufficit, me DEI aliquale donum non humi ab condiß e, nec tempus inutiliter con um iß e, de cætero non olicitus. Ego nihil eorum ago, quod immortalitatem ullam, quam in olius DEI gratia po itam cio, inde con equi perem, et quemadmodum (ut CICERO ait) ea, quæ de nobis, antequam nati umus, loquebantur homines, ive non, nihil nos afficiunt, ic etiam po t fata aliorum tunc viventium no tri recordatio nihil nobis boni damnive adfert, ola ea, quæ apud DEUM e t, immortalitate perpetuitatem æviternam largiente. Cætera omnia cum caduco mundo interitui et diß olutioni obnoxia unt. Qui igitur in his empiternum aliquid ponit, eip um decipit. Habes, quid ego etiam de his entiam, ob id inculcanda, ne me aliter opinari fru tra exi times, et contra iudicij æquita- s. 174 tem, quam præ te fers, ne cius et hac in parte pecces. I tam non levem iniuriam, quam in meam Cometæ Anni 77 theoriam, aß erens talem Cometæ duetum aliquando terris uniri, commi i ti, vix uno vel altero verbo excu as, ne forte errorem agno cere videaris. At quî Mathematicus ignorare debeat, digreß ionem maximam a Sole eorum Phænomen n,

quæ Terram non imul ambiunt, in loco contaetus, qui fit per lineam vi us et circulum ui duetus, capiendam eß e, quemadmodum in et ab omnibus || A tronomis haetenus quam proxime fieri con uevit, et i ta per e in libro meo atis fideliter explicata unt, ut nullam hæ itationem vel obieetionem iure mereri poß int?

Ea, quæ ad ultimas literas ioco e altem et obiter criptas copio ius fere, quam ad ullas maiores et ad rem A tronomicam non leviter, ut puto, facientia traetantes re pondes, nolo multis replicare. Scimus, quales int incolæ no tro ævo temperatiß imam mundi regionem inhabitantes, quales etiam Africam incolentes, ut de cæteris non dicam. Id tantum addam, in extrema Norwegia et Suecia ru ticos reperiri non paucos, man uetiores, humaniores et ho pitaliores, quam plærique rus incolentium inter eos, qui in eptentrionali Germaniæ parte degunt. Nam i thic ver us Boream non olum unt omnes etiam agricolæ ho pitales, ed bene ecum aetum putant, i a peregrinis vi itentur, ijs cibum et potum in copia largiuntur gratis, nihil pecuniarum recipientes, cum ijs blande colloquuntur, congaudent, cantant, et imilia humanitatis officia lubenter præ tant, promovent po tea equis, curribus, cymbis, quor um ulterius tendere cupiunt, atque hæc obvia vel nullâ vel minimâ mercede. Hæc ita e habere, norunt ij, qui i tas regiones peragrârunt. Cum itaque utriu que plagæ homines, de quibus loquor, int ru tici, nec literis in tituti, nec peregrinatione aut conver atione man uetiores redditi, nec delicatius educati, quî fit, ut Boreas Au trum in his humanitatis officijs vincat? Vide, qualia ingenia ultima I landia producat, quod procul dubio expertus es in ijs, qui ubinde ve tram Academiam invi unt. Imo vix i thic reperitur ru ticus aliquis, qui non ludum Scacchorum, qui omnium e t ingenio iß imus, expedite et cite admodum calleat, qui tamen tantum habet difficultatis, ut multi int alibi in civitatibus, qui eum || vix aß equuntur. Sed nolo ad comparationem, quæ ut reete ais, odio a e t, diverti. Latet quiddam in terrarum Naturis et Genijs ab tru i, quod nec aëris nec cœli influxu totaliter excu ari pote t, imo idip um non perpetuo in ij dem locis durat, ed habet uas qua dam metamorpho es et tran plantationes, vulgaribus Philo ophis nondum per peetas.

Hæc literis tuis re pondere libuit, nullo te tuave carpendi tudio (neque enim amicitia no tra diutina patitur) ed ut ingenue te admonerem, ne nimium tuo ip ius iudicio emper tribueres, aliorum labori- s. 175 bus et inventis detrahendo eaque elevando, et ne in tantum veterum Philo ophorum et Medicorum ententijs te mancipares, ut neotericos veritatis latebras enodare poß e diffideres. Vale et hæc ubito exarata boni con ule atque candide interpretare, profeeta ab homine tui amante et libertate utente Philo ophica. Iterum quam feliciß . vale.